

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

20.12.2007

A6-0516/2007

RAPORT

ELi tulemuslikum Lõuna-Kaukaasia poliitika: lubadustest tegudeni
(2007/2076(INI))

Väliskomisjon

Raportöör: Lydie Polfer

PR_INI

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS	16
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	19

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ELi tulemuslikuma Lõuna-Kaukaasia poliitika kohta: lubadustest tegudeni (2007/2076(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Lõuna-Kaukaasia kohta ja eelkõige oma 26. veebruari 2004. aasta soovitus nõukogule ELi Lõuna-Kaukaasia poliitika kohta¹;
- võttes arvesse komisjoni 11. aprilli 2007. aasta teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Musta mere sünergia – uus piirkondlik koostööalgatus” (KOM(2007)0160);
- võttes arvesse komisjoni 4. detsembri 2006. aasta teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile Euroopa naabruspoliitika arendamise kohta (KOM(2006)0726);
- võttes arvesse Armeenia, Aserbaidžaaani ja Gruusia kohta vastu võetud Euroopa naabruspoliitika tegevuskavasid;
- võttes arvesse Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendit, mis on tihedalt seotud ühiselt vastu võetud tegevuskavade rakendamisega ning mis asendab tehnilist abi, mida siiani anti programmide TACIS ja MEDA raames;
- võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Ülemkogule ja Euroopa Parlamendile „Euroopa energiapoliitika” (KOM(2007)0001);
- võttes arvesse 3. septembri 2007. aastal peetud komisjoni konverentsi Euroopa naabruspoliitika kohta;
- võttes arvesse oma 15. novembri 2007. aasta resolutsiooni Euroopa naabruspoliitika arendamise kohta²;
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee soovitus 1771 ja resolutsiooni 1525 Lõuna-Kaukaasia stabiilsuspakti kohta;
- võttes arvesse oma 26. septembri 2007. aasta resolutsiooni Euroopa ühise energiaalase välispoliitika suunas liikumise kohta³;
- võttes arvesse oma ... resolutsiooni Musta mere regionaalpoliitika lähenemisviisi kohta⁴;
- võttes arvesse 14.–15. detsembri 2006. aasta ja 21.–22. juuni 2007. aasta Euroopa Ülemkogu eesistujariigi järeltusi ning eesistujariigi Saksamaa 15. juuni 2007. aasta arenguaruannet „Euroopa naabruspoliitika arendamine”;

---

¹ ELT C 98 E, 23.4.2004, lk 193.

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0538.

³ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0413.

⁴ (Vt Anastase raportit (2007/2101(INI)), mis kuulub sama istungjärgu päevakorda kui käesolev raport)

- võttes arvesse nõukogu 19.–20. novembri 2007. aasta julgeoleku- ja arengualaseid järeldusi ning ELi kohustust rakendada ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 (2000) naiste, rahu ja julgeoleku kohta;
  - võttes arvesse Armeenia, Aserbaidžaani ja Gruusiaga sõlmitud partnerlus- ja koostöölepinguid;
  - võttes arvesse 30. jaanuaril 2007. aastal toimunud ELi ja Armeenia parlamentaarse koostöökomitee üheksanda kohtumise lõplikku avaldust ja soovitusi;
  - võttes arvesse 12. septembril 2007. aastal toimunud ELi ja Aserbaidžaani parlamentaarse koostöökomitee kaheksanda kohtumise lõplikku avaldust ja soovitusi;
  - võttes arvesse 26. juunil 2007. aastal toimunud ELi ja Gruusia parlamentaarse koostöökomitee üheksanda kohtumise lõplikku avaldust ja soovitusi;
  - võttes arvesse hiljutisi parlamendivalimisi Armeenias ja Aserbaidžaanis ning Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) ning demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo (ODIHR) vaatlusaruandeid;
  - võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 15. oktoobri 2007. aasta resolutsiooni 1787 Gruusia-Abhaasia konflikti ja ÜRO Gruusias toimuva vaatlusmissiooni volituste pikendamise kohta;
  - võttes arvesse nõukogu avaldust 14818/07 praeguse olukorra kohta Gruusias ja avaldust 14809/07 Eynulla Fatullayevi süüdimõistmise kohta;
  - võttes arvesse Bakuu algatust ja 7. novembril 2006. aastal ELi ja Aserbaidžaani vahel allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumit strateegilise partnerluse kohta energia valdkonnas;
  - võttes arvesse ELi kohustust edendada ÜRO aastatuhande arengueesmärke ja Euroopa konsensust arengukoostöö küsimuses;
  - võttes arvesse 12. detsembril 2003. aastal Euroopa Ülemkogul heaks kiidetud Euroopa julgeolekustrateegiat „Turvaline Euroopa paremas maailmas”;
  - võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee seirearuandeid;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
  - võttes arvesse väliskomisjoni raportit ja rahvusvahelise kaubanduse komisjoni arvamust (A6-0516/2007),
- A. arvestades, et 2001. aasta veebruaris toimunud üldasjade nõukogul väljendas EL soovi olla Lõuna-Kaukaasia piirkonnas poliitiliselt aktiivsem, otsida viise, millega toetada selles piirkonnas konfliktide ärahoidmisele ja lahendamisele suunatud pingutusi, ning osaleda konfliktijärgses taastamistegevuses;
- B. arvestades, et Bakuu-Thbilisi-Karsi raudtee käivitamine avab Lõuna-Kaukaasia piirkonna,

Türgi ja Lääne-Euroopa vahelise akna;

- C. arvestades, et Euroopa naabruspoliitika laiendamine Armeeniale, Aserbaidžaanile ja Gruusiale näitab liidu ja selle piirkonna suhete olulist arengut, mis loob vajaliku aluse ELi ennetavaks osaluseks Lõuna-Kaukaasias ning võimaldab piirkonnas asuvatel riikidel teha ELiga tihedamat koostööd; arvestades, et läheb vaja rohkem stiimuleid, mis motiveeriksid Armeeniat, Aserbaidžaanit ja Gruusiat reformide teel edasi liikuma;
- D. arvestades, et Euroopa naabruspoliitika põhineb ühistel väärtustel ning poliitiliste, majanduslike ja institutsiooniliste reformide tulemuslikul rakendamisel ning et selle püstitatud eesmärgiks on luua toimival turumajandusel ja õigusriigil põhineva tugeva demokraatiaga sõbralike naabrite piirkond;
- E. arvestades, et Euroopa naabruspoliitikat tuleb edasi arendada, et saavutada selles piirkonnas parem ja tulemuslikum ELi poliitika ning võimaldada ELil tegutseda julgeoleku tagajana, samas kui ELil on vaja välja töötada selge profiil ja tugevam kohalolek kõnealuses piirkonnas;
- F. arvestades, et Lõuna-Kaukaasia riikide kaasamine Euroopa naabruspoliitikasse tähendab nende riikide jaoks ka suurenenud vastutust ja kohustusi; arvestades, et heanaaberlikud suhted ja piirkondlik koostöö on Euroopa naabruspoliitika põhiosad;
- G. arvestades, et Armeenia ja Aserbaidžaanit vahelise Mägi-Karabahhi konflikti ning Gruusia Abhaasia ja Lõuna-Osseetia piirkonnaga seotud sisekonfliktide rahumeelne lahendamine on äärmiselt oluline ELi naabruspiirkonna stabiilsuse saavutamiseks ja Lõuna-Kaukaasia piirkonna majandus- ja sotsiaalseks arenguks;
- H. arvestades, et nõukogudejärgsete lahendamata konfliktide ulatuslikum rahvusvaheline käsitlemine peab olema ELi-Venemaa suhete üks põhiküsimusi, et tegeleda tõhusamalt ühiste naaberriikide probleemidega;
- I. arvestades, et ELi jaoks ei ole piirkond oluline ainult selle geograafilise asukoha pärast ehk transiidialana, mille kaudu tarnitakse Euroopasse energiat Kesk-Aasiast, vaid piirkonna olulisus põhineb ka kõikide osalejate huvil piirkonda arendada, et tugevdada demokraatiat, heaolu ja õigusriigi põhimõtteid ning luua seega Lõuna-Kaukaasia piirkonnas elujõuline piirkondliku ja piirkondadevahelise arengu ja koostöö raamistik, mis aitaks täiendavalt kindlustada mitmesuguste Euroopa projektide edu (nt transpordi ja energia valdkonnas);
- J. arvestades, et kõnealusest piirkonnast on saanud mitmete suurte geopoliitiliste osalejate konkureerivate strateegiliste huvide tallermaa; arvestades, et individuaalsed partnerluse tegevuskavad, mille kõik kolm riiki on NATOga sõlminud, teevad alliansist uue piirkonnas osaleja, ning arvestades, et võimalik NATO liikmeks saamine võib uuesti õhutada konflikte Abhaasias ja Lõuna-Osseetias;
- K. arvestades, et dialoog ja kooskõlastamine ELi, Venemaa ja Ameerika Ühendriikide vahel võib aidata edendada demokraatiat, suurendada energia varustuskindlust ja tugevdada piirkondlikku julgeolekut Lõuna-Kaukaasia piirkonnas;

- L. arvestades, et Gruusias ja Armeenias on viimastel aastatel toimunud suur majanduskasv ning Aserbaidžaaani majandus (mille RKT kasvas 2006. aastal 34,5 %, peamiselt tänu riigi gaasi- ja naftavarudele) kuulub maailma kõige kiiremini kasvavate majanduste hulka; arvestades, et olenemata nimetatud majanduskasvu näitajatest iseloomustab kolme riigi ühiskondi vaesuse ja töötuse ikka veel väga kõrge tase, piiratud juurdepääs põhilistele sotsiaalteenustele, madal sissetulek ja sissetulekute ebahühtlane jaotumine,
- M. arvestades, et Lõuna-Kaukaasias toimub destabiliseeriv võidurelvastumine, mida iseloomustab sõjamoona varumine enneolematul kiirusel;

Armeenia, Aserbaidžaan ja Gruusia Euroopa naabruspoliitika raames

1. väljendab heameelt Armeenia, Aserbaidžaaani ja Gruusia kaasamise üle Euroopa naabruspoliitikasse ja Euroopa naabruspoliitika kahepoolsete tegevuskavade kinnitamise üle vastavate koostöönõukogude poolt 14. novembril 2006. aastal, ning avaldab toetust jätkuvatele pingutustele neid rakendada, mis peaks selles protsessis hõlmama kõiki sidusrühmi;
2. rõhutab, et poliitilises lähenemisviisis nendele Lõuna-Kaukaasia kolmele riigile ei tohiks eirata kolme riigi eripärasid; toetab asjaomastele riikidele Euroopa naabruspoliitika juba algselt eristatud kohaldamist ning rõhutab vajadust tugevdada ELi suhteid nende riikidega vastavalt nende individuaalsetele edusammudele Euroopa naabruspoliitika vastavate tegevuskavade rakendamisel;
3. toob välja Armeenia, Georgia ja Aserbaidžaaani geopoliitilise asukoha Venemaa, Iraani ja Türgi suhtes ning teiste majandusjõudude, nagu Venemaa, Ühendriikide ja Hiina suureneva huvi selle piirkonna vastu; on seisukohal, et seetõttu on ülimalt tähtis, et Lõuna-Kaukasusega tehtav koostöö oleks kõrgeima prioriteediga, seda ka energiaga seotud küsimustes;
4. kinnitab veel kord, et ELi peamine eesmärk kõnealuses piirkonnas on julgustada Lõuna-Kaukaasia riikide arengut avatud, rahumeelseteks, turvalisteks ja stabiilseteks riikideks, kes oleksid suutelised aitama kaasa heanaaberlikele suhetele piirkonnas ja piirkonna stabiilsusele ning valmis jagama Euroopa väärtushinnanguid ning arendama institutsionaalset ja õiguslikku koostalitlusvõimet nii omavahel kui ka ELiga; kutsub nimetatud eesmärkide saavutamiseks ELi üles töötama Lõuna-Kaukaasia jaoks välja regionaalpoliitika, mida rakendatakse ühiselt koos piirkonna riikidega ja mida täiendaksid eraldi kahepoolsed poliitikad;
5. rõhutab tõsiasja, et Euroopa naabruspoliitika töötati välja ületamiseks Euroopas eraldumist, suurendades järk-järgult demokraatia, heaolu ja turvalisuse ala; kutsub ELi ja Lõuna-Kaukaasia riike üles kasutama mestimise, lähetuste ja muude olemasolevate abiprogrammide abil ära ulatuslikke teadmisi ja kogemusi, mida uued liikmesriigid on saanud oma ühiskonna ja majanduse reformimisel ELi integratsiooniprotsessis, eelkõige seoses piirikaitse ja tolliasutuste tugevdamisega ning nendevahelise piirkondliku koostöö arendamisega;
6. rõhutab, et Euroopa naabruspoliitika läbivaatamist ja rahastamist tuleb kasutada institutsioonide ülesehitamise, inimõiguste järgimise, õigusriigi, demokratiseerimise ja

piirkondliku koostöö edendamiseks; kinnitab veel kord ELi poolt jätkuvate kindlate meetmete võtmise vajadust, et julgustada tõelist piirkondlikku koostööd ja integratsiooni; kutsub komisjoni üles esitama regulaarselt aruandeid piirkondliku koostööprotsessi edusammude kohta ning oma poliitikaid ja vahendeid vastavalt kohandama; ootab, et tulevikus arendatakse üha konstruktiivsemaid suhteid ELi ja erinevate sidusrühmade, eelkõige partnerriikide kodanikuühiskonna vahel, et muuta Euroopa naabruspoliitika paindlikumaks ja läbipaistvamaks;

7. märgib, et RKT kiire ja tugeva kasvu tõttu on Aserbaidžaanist saanud abiandja ning rahvusvahelised abiandjad on oma tegevust riigis märgatavalt vähendanud; teeb ettepaneku, et EL peaks keskenduma oskusteabe ja heade tavade edastamisele mestimise, TAIEX ja Sigma programmide raames (Euroopa naabruse ja partnerluse instrument);
8. on seisukohal, et kaubanduspoliitika on poliitilise stabiilsuse ja majandusarengu tagamise põhiosa ning viib vaesuse vähenemiseni Lõuna-Kaukasuses, ja et see on äärmiselt oluline ELi ja Lõuna-Kaukasuse integreerumise jätkumiseks; rõhutab, et kaubanduspoliitikas tuleb arvesse võtta sotsiaalset mõõdet;
9. toetab komisjoni algatust viia läbi teostatavusuuring, et anda hinnang vabakaubanduslepingu võimalikule sõlmimisele Gruusia ja Armeeniaga; on arvamusel, et selline leping on kasulik kõikidele osalejatele; samal ajal kutsub komisjoni ja nõukogu üles rakendama meetmeid tagamaks, et Armeenia, Gruusia ja Aserbaidžaan saavad võimalikult suurt kasu üldiste soodustuste süsteemist, rõhutades ühtlasi Aserbaidžaan WTO liikmeks saamise olulisust kahepoolsete kaubandussuhete edasisel tugevdamisel; soovib Aserbaidžaan ametiasutustel püüda eemaldada WTOga ühinemise viimased takistused, nagu nt kõrged tollitariifid, läbipaistvuse puudumine ja kaubandusõiguse puudulik jõustamine, korruptsioon ja intellektuaalomandi õiguste puudulik jõustamine, ning kutsub komisjoni üles jätkuvalt toetama Aserbaidžaan WTOga ühinemisel;
10. märgib, et Gruusia on olnud tohtu surve all rohkem kui aasta tagasi kehtestatud Venemaa majandusembargo tõttu, millega suleti traditsioonilised turud Gruusia kaupadele ning jäeti seega paljud kodanikud ilma nende elatusvahenditest; rõhutab, et vabakaubanduslepingu kiire sõlmimine Gruusiaga on samuti oluline ELi ja Gruusia vaheliste suhete tugevdamisel ning Venemaa embargost tingitud tagajärgede leevendamisel;
11. rõhutab, et kõik kolm riiki peavad jätkama oma jõupingutusi vaesuse vähendamisel ja jätkusuutliku arengu põhimõtete järgimisel; soovib kasutusele võtta tõhus poliitika sotsiaalse kihistumise vähendamiseks, samuti tagada täielik juurdepääs sotsiaalkindlustussüsteemidele; kutsub komisjoni üles jätkuvalt toetama kolme kõnealust riiki nende riikliku suutlikkuse tugevdamisel, et parandada ellu vaesuse vähendamise poliitikat ja seda rakendada;
12. on arvamusel, et Euroopa naabruspoliitika on suurepärase raamistik piirkondlikule ja allpiirkondlikule koostööle, mille eesmärk on luua Lõuna-Kaukaasias ja Musta mere piirkonnas tõeline julgeoleku, demokraatia ja stabiilsuse ala; on arvamusel, et diferentseeritud kahepoolne lähenemisviis Lõuna-Kaukaasia kolmele riigile ei saa läbi ilma üldise mitmepoolse mõõtmata, mis hõlmaks piirkondliku koostöö arendamist; seega:
  - peab eriti tähtsaks Armeenia, Aserbaidžaan ja Gruusia aktiivset osalemist

Musta mere sünergia rakendamises ja sellega seonduvates piirkondlikes projektides ning nimetatud riikide kaasatust protsessi;

- pooldab tavapärase poliitilise dialoogi süvendamist ELi ja Armeenia, Aserbaidžaaani ja Gruusia vahel;
- väljendab rahuolu tõsiasjaga, et Gruusia ja Armeenia joonduvad enamiku ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika alaste avalduste ja seisukohtade järgi, ning toetab otsust kaasata Aserbaidžaan samasugusel viisil;
- nõuab tungivalt, et nimetatud kolm riiki ei takistaks ELi poolt rahastatud piiriüleseid programme, mille eesmärk on jätkata dialoogi, tugevdada poolte vahelist usaldust ja lahendada piirkondlikke probleeme, ega kasutaks nende suhtes vetoõigust;
- nõuab tõhusamat koostööd nimetatud riikide vahel Lõuna-Kaukaasia piirkondliku keskkonnakeskuse raamistikus;
- kutsub üles tugevdatud piirkondlikule koostööle vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonnas, eelkõige koostööle piirihalduses, rände- ja varjupaigaküsimustes ning organiseeritud kuritegevuse, inim- ja narkokaubanduse, ebaseadusliku sisserände, terrorismi ja rahapesu vastu võitlemisel;
- kutsub komisjoni üles kooskõlastama piirkondlike konfliktide lahendamises juba osalevate liikmesriikide tegevust ja seda toetama;

Demokraatia, inimõigused ja õigusriigi põhimõtted

13. tunnustab Armeenias pärast põhiseaduse reformi ja Euroopa naabruspoliitika tegevuskava rakendamise kontekstis käivitatud riigisiseseid poliitilisi ja institutsionaalseid reforme; julgustab Armeenia ametiasutusi kõnealusel teel jätkama ning demokraatlikke struktuure, õigusriiki ja inimõiguste kaitset edasi tugevdama; nõuab, et eelkõige tehtaks täiendavaid jõupingutusi sõltumatu kohtusüsteemi loomisel, politsei, avaliku teenistuse ja kohaliku omavalitsuse reformide edendamisel, korrupsiooni vastu võitlemisel ja aktiivse kodanikuühiskonna loomisel; võtab teadmiseks rahvusvahelise valimiste vaatlusmissiooni avalduse, et 2007. aasta mais toimunud parlamendivalimised vastasid suures osas rahvusvahelistele kohustustele; usub, et Armeenia ametiasutused teevad tihedat koostööd OSCE ja Euroopa Nõukoguga, et käsitleda ülejäänud küsimusi ja parandada veelgi juba saavutatud standardeid ning tagada 19. veebruaril 2008. aastal täielikult vabad ja õiglased presidendivalimised; julgustab konstruktiivse dialoogi loomist valitsuse ja opositsiooni vahel üldiselt, et tugevdada pluralismi kui demokraatia keskset osa; kutsub Armeenia ametiasutusi üles uurima väidetavaid vägivalda ja halva kohtlemise juhtumeid politseivalve all ja karistusasutustes;

14. väljendab taas tõsist muret inimõiguste olukorra halvenemise ja puuduliku meediavabaduse pärast Aserbaidžaanis; kutsub Aserbaidžaaani ametiasutusi üles tagama meediavabadus, vabastama kõik vanglas peetavad ajakirjanikud, lõpetama ajakirjanike tagakiusamine, eelkõige laimu eest määratavaid karistusi reguleerivate õigusaktide

kasutamise teel, ning kuulutama sõnavabaduse järgimise märgiks välja moratooriumi laimu eest määratavaid karistusi reguleerivate õigusaktide edasisele kasutamisele; loodab, et Aserbaidžaani ametiasutused tagavad kogunemisvabaduse, ei piira erakondade tegevust seoses järgmise aasta valimistega ja tagavad valimiste täieliku vastavuse OSCE standarditele; kutsub samuti Aserbaidžaani ametiasutusi üles ära hoidma politsei vägivalda ja uurima kõiki väidetavaid halva kohtlemise juhtumeid vanglas; kinnitab taas ELi valmisolekut abistada Aserbaidžaani inimõiguste järgimise ja demokraatiaga seotud reformide täideviimisel;

15. märgib ära laiaulatuslikud reformid, mida Gruusia valitsus on pärast nn rooside revolutsiooni läbi viinud; innustab edasiste edusammudele pluralistlikus valitsemises ning valitsuse ja opositsiooni vahelises dialoogis, õigusriigi põhimõtetes ja inimõigustealaste kohustuste järgimises, eriti mis puudutab sõltumatut kohust, nulltolerantsi politsei vägivalda suhtes, kriminaalõiguse reforme ning kinnipidamistingimuste parandamist; kutsub Gruusia ametiasutusi üles järgima omandiõigusi, kogunemis-, sõna- ja meediavabadust; ootab, et Gruusia täidaks Euroopa naabruspoliitika tegevuskava eesmärgid ja Euroopa Nõukogu soovitusel, et saavutada demokraatliku valitsemise pikaajaline jätkusuutlikkus, eelkõige seoses pluralismi ja opositsiooni austamisega, olemasolevate kontrollimehhanismide ja institutsiooniliste reformidega, kaasa arvatud uuendatud valimisseadustik, seoses parlamendi- ja presidendivalimistega 2008. aastal;
16. kinnitab oma jätkuvat toetust Gruusia jõupingutustele käivitada poliitilised ja majanduslikud reformid (sh valimisseadustiku reform) ning tugevdada oma demokraatlikke institutsioone, mille abil ehitada üles rahumeelne ja jõukas Gruusia riik, kes saaks kaasa aidata nii kõnealuse piirkonna kui ka ülejäänud Euroopa stabiilsusele; väljendab sügavat muret hiljutiste sündmuste pärast Gruusias, mis kasvasid vägivaldseteks politseihaaranguteks rahumeelsete meeleavaldajate suhtes, viisid sõltumatute meediaväljaannete sulgemiseni ja eriolukorra väljakuulutamiseni; väljendab heameelt Gruusia ametivõimude otsuse üle pidada ennetähtaegsed presidendivalimised ja võib-olla korraldada ka rahvahääletus parlamendivalimiste tähtaja küsimuses; võtab teadmiseks Gruusia ametivõimude ametlikud kutsed Euroopa Parlamendile, OSCEle ja Euroopa Nõukogule valimiste ja valimiseelse kampaania vaatlemiseks; palub kõikidel Gruusia poliitiliste jõududel püüelda demokraatliku poliitilise kultuuri poole, milles austatakse poliitilisi vastaseid ning peetakse konstruktiivset dialoogi, mille eesmärk on toetada ja tugevdada Gruusia nõrku demokraatlikke institutsioone; tagamaks vabadeks ja õiglasteks valimisteks ning rahvahääletuseks vajalikud demokraatlikud tingimused, kutsub Gruusia valitsust tungivalt üles:
  - järgima õigusriigi ja meediavabaduse põhimõtteid;
  - alustama sisukat dialoogi opositsioonijõudude ja üldsusega;
  - tagama väljendusvabaduse kõikidele kandidaatidele;
  - viima läbi põhjaliku, erapooletu ja sõltumatu uurimise inimõiguste ja meediavabaduse tõsise rikkumise juhtumite kohta ning kõnealustes asjades õiglaselt kohut mõistma;
17. väljendab heameelt valimisseadustiku muudatusettepanekute üle ja nõuab tungivalt, et ametiasutused ja opositsioon jätkaksid valimisseadustiku reformi alaseid läbirääkimisi;

18. rõhutab, et Armeenia, Aserbaidžaaani ja Gruusia võetud kindel kohustus austada inimõigusi ja põhivabadusi on äärmiselt oluline, et määrata, millised suhted on neil ELiga tulevikus; ootab, et need riigid täidaksid selles osas Euroopa naabruspoliitika tegevuskava eesmärgid ja Euroopa Nõukogu soovitusel; palub komisjonil korraldada läbirääkimised inimõiguste allkomiteede asutamise teemal kõigis kolmes riigis;
19. loodab, et Armeenia, Aserbaidžaaani ja Gruusia ametiasutused tagavad enne oma 2008. aasta presidendivalimisi sõna-, kogunemis- ja meediavabaduse; rõhutab, et kõnealuste riikide suutlikkus võimaldada õiglane ja tasakaalustatud juurdepääs era- ja avalik-õiguslikule meediale ning viia läbi valimised rahvusvaheliste standardite kohaselt on esmatähtis nende riikide suhete jätkuvaks süvendamiseks ELiga;
20. väljendab heameelt otsuse üle määrata Poola ELi-poolseks vahendajaks Gruusia valitsuse ja opositsioonilise meedia vahel 2008. aasta jaanuari presidendivalimistele eelneval ajavahemikul; on seisukohal, et piirkonnaga tihedaid kultuurilisi ja ajaloolisi sidemeid omavate uute liikmesriikide kaasamine on väga oluline;
21. rõhutab kodanikuühiskonna tegevuse toetamise ja tugevdamise ning inimestevaheliste kontaktide arendamise olulisust demokraatia ja õigusriigi põhimõtete edendamisel; innustab komisjoni kasutama täielikult ära võimalusi, mida pakub demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahend, et muu hulgas jälgida Euroopa naabruspoliitika rakendamist; rõhutab, et Euroopa naabruspoliitika ning eelkõige selle rakendamise seire peab olema avatud koostööle ja konsulteerimisele kodanikuühiskonnaga; nõuab tungivalt, et komisjon näitaks eeskuju ja looks konkreetse süsteemi kodanikuühiskonnaga konsulteerimiseks; rõhutab, kui oluline on tagada rahastamisvahendite õiglane jaotamine ilma poliitiliselt motiveeritud riigi poolse sekkumiseta; kutsub komisjoni üles töötama välja juhiseid kohalike ja piirkondlike asutuste jaoks nende erirolli kohta Euroopa naabruspoliitika tegevuskavade rakendamisel;
22. rõhutab koostöö olulisust ELi ja naaberriikide piiriülese liikumisvabaduse valdkonnas; kutsub komisjoni ja nõukogu üles Gruusia õigus-, vabadus- ja turvalisusküsimuste eest vastutavat allkomiteed nii kiiresti kui võimalik operatiivseks muutma ning võtma vajalikke meetmeid, et käivitada ELi ja Gruusia vahel läbirääkimised tagasivõtu- ja viisalihtsuslepingute teemal, rõhutades samas, et viivitamine mõjub negatiivselt Gruusia sisekonflikti lahendamisele, ning märkides raskusi, mida valmistab Venemaa ametivõimude otsus väljastada Abhaasias ja Lõuna-Osseetias elavatele inimestele Vene passid; toetab läbirääkimiste alustamist kokkulepete üle Armeenia ja Aserbaidžaaniga; ergutab liikmesriike koostööd tugevdama, et parandada konsulaarteenuste tõhusust Lõuna-Kaukaasia riikides ja kiirendada ühiste viisataotluskeskuste loomist; toetab täiendavate algatuste tegemise kaalumist Ida- ja Kagu-Euroopas toimuvat rännet käsitleva üldise lähenemisviisi väljatöötamise raames;
23. kutsub komisjoni samuti üles soodustama rahaliselt Euroopa valitsusväliste organisatsioonide kohalolekut Armeenias, Aserbaidžaanis ja Gruusias, et need saaksid levitada oma teadmisi ja kogemusi organiseeritud kodanikuühiskonna loomise valdkonnas;
24. rõhutab tõsiasja, et isikute liikumise hõlbustamine on seotud turvaliste piiridega ning avaldab heameelt komisjoni algatuse üle edendada Lõuna-Kaukaasias piirkondlikku

koostööd integreeritud piirihaldamise valdkonnas; rõhutab vajadust lihtsustada tõhusalt kohaliku piiriliikluse viisanõudeid; mõistab, et mõlema poole hea tahe on vajalikuks eelduseks koostööle Gruusia ja Venemaa vahelise piiri ulatuses tervikuna; rõhutab, kui oluline on eelarve ja tulude läbipaistvus tagamaks, et valitsus annab oma kuludest aru tavakodanikele;

25. kutsub kõiki kolme riiki üles tõhustama pingutusi korrupsioonivastases võitluses ning soodsa investeerimis- ja ettevõtluskeskkonna loomises; rõhutab, kui oluline on läbipaistev eelarve, mille eesmärk on tagada valitsuse aruandekohustus riiklike kulutuste alal; rõhutab, et omandiõiguste väljatöötamine on äärmiselt oluline väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate arvu suurenemiseks ja jätkusuutlikuks majandusarenguks; julgustab edendama konkurentsivõime suurendamisele ja erasektori tugevdamisele suunatud turumajanduse reforme; toetab liberaliseerimismeetmete ühtlustamist ja edasist süvendamist kooskõlas WTO põhimõtetega; rõhutab, kui oluline on tagada, et majandusreformidega kaasnevad piisavad sotsiaalsed meetmed;
26. kutsub kõigi kolme riigi ametiasutusi üles tagama, et korrupsioonivastases võitluses võetud meetmeid ei kasutata poliitilistel eesmärkidel ning et uurimised, vastutusele võtmised ja kohtuprotsessid viiakse läbi õiglasel ja läbipaistval viisil;
27. märgib, et territoriaalsed konfliktid ja neist tingitud ebakindlus on piirkonna riikides toonud kaasa sõjaliste kulutuste tõusu, mõjutades seega negatiivselt riikide majanduslikku ja sotsiaalset arengut; kutsub seepärast piirkonna riike üles oma sõjaliste kulutuste suurendamist lõpetama;

Konfliktide rahumeelne lahendamine

28. on arvamusel, et nõukogudejärgsete lahendamata konfliktide rahumeelse lahenduse leidmise teel saab saavutada poliitilise stabiilsuse ja majandusarengu nii Lõuna-Kaukaasias kui ka piirkonnas laiemalt; rõhutab tõsiasja, et ELil on selles piirkonnas oluline roll dialoogi ja üksteise mõistmise kultuuri toetamises ning eelnevalt mainitud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 (naiste, rahu ja julgeoleku kohta) rakendamise tagamises; toetab piiriüleste programmide ja dialoogi kasutamist kodanikeühiskondades, et maandada konflikti ja suurendada usaldust eraldunud piirkondades; avaldab heameelt eriti komisjoni pingutuste üle anda abi ja jagada teavet Abhaasiale ja Lõuna-Osseetiale; toetab Lõuna-Kaukaasia ELi eriesindaja algatust avada mõlemas piirkonnas infobürood; palub komisjonil ja ELi eriesindajal tegeleda samalaadse abistamise ja teabe levitamisega ka Mägi-Karabahhis;
29. ei tunnusta välisriikide ühtegi sellist katset, mille eesmärk on luua ainumõjusfääre; nõuab konstruktiivset suhtlemist ühises naabruses asuvate kõikide riikidega ning nõuab tungivaltp, et Venemaa ei töötaks vastu ühelegi ELi konfliktihaldamise ja rahutagamise operatsioonile Lõuna-Kaukaasias;
30. märgib, et vastuolu enesemääramise ja territoriaalse terviklikkuse põhimõtete vahel aitab kaasa konfliktide põlistamisele Lõuna-Kaukaasia piirkonnas; on seisukohal, et kõnealust probleemi on võimalik ületada ainult läbirääkimiste teel vastavalt ÜRO põhikirjas ja Helsingi lõppaktis kinnitatud põhimõtetele ning piirkondliku integratsiooni raamistikus; märgib, et see protsess ei saa toimuda ilma rahvusvahelise üldsuse toetuseta, ja kutsub ELi

üles kõnealusel eesmärgil meetmeid võtma; on lisaks seisukohal, et piirkonna konfliktidele rahumeelse lahenduse leidmisel on väga oluline parandada rahvustevahelisi suhteid vastavalt Euroopa standarditele ja suurendada vähemuste õigusi viisil, mis tugevdab Lõuna-Kaukaasia riikide kodanike ühtekuuluvust;

31. kinnitab taas, et toetab Gruusia territoriaalset terviklikkust ja rahvusvaheliselt tunnustatud piiride puutumatus tingimusteta, ning toetab Gruusia ametiasutuste jätkuvaid jõupingutusi sisekonfliktide lahendamisel Abhaasias ja Lõuna-Osseetias; avaldab siiski kahetsust, et vaidluste raames on osapoolte retoorika jätkuvalt agressiivne, ning toetab ÜRO peasekretäri üleskutset kahekordistada pingutusi, et vältida samme, mille tagajärjel võib Abhaasias uuesti puhkeda sõjategevus; julgustab pooli kasutama täiel määral ära dialoogi ja läbirääkimiste erinevaid vorme Lõuna-Osseetia konfliktile lõpliku lahenduse leidmiseks; kutsus üles *de facto* ametiasutusi kindlustama turvalisi tingimusi riigi sees ümberasustatud isikute tagasitulekuks ja järgima võõrandamatut omandiõigust konfliktipiirkondades kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu hiljutise resolutsiooniga; rõhutab, et rahuldavate lahenduste leidmine selliste inimõiguste põhiküsimustele nagu riigi sees ümberasustatud isikute tagasitulek ja nende omandi tagastamine ning sõjakuritegude ja teadmata kadunud isikute juhtumite nõuetekohane uurimine kõikide konfliktis osalejate poolt mängib äärmiselt olulist rolli püsiva lahenduse saavutamisel; kutsus kõiki pooli üles naasma läbirääkimiste laua taha; väljendab rahuolu hiljuti pärast pikka vaheaega toimunud esimese kõrgetasemelise kohtumisega Gruusia ja Abhaasia ametnike vahel;
32. on arvamusel, et edasine viivitamine Mägi-Karabahhi konflikti lahendamisel ei too kasu kummalegi kaasatud riigile, vaid ohustab piirkonna stabiilsust ning takistab piirkondlikku ja majanduslikku arengut; väljendab taas oma austust ja toetust territoriaalsele terviklikkusele ning Aserbaidžaaani ja Armeenia rahvusvaheliselt tunnustatud piiridele; kutsus Armeeniat ja Aserbaidžaaani üles kasutama kõiki võimalusi, et lahendada Mägi-Karabahhi konflikt rahumeelselt; kinnitab uuesti oma tugevat toetust Minski rühmale, kuid avaldab kahetsust, et läbirääkimistel pole saavutatud olulist edu; kutsus pooli üles rakendama asjakohaseid ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone, eelkõige lubades kõikidel riigi sees ümberasustatud isikutel ohutult ja väärikalt oma kodudesse tagasi pöörduda; hoiatab sõjaka ja provokatiivse retoorika eest, mis võiks kahjustada läbirääkimisi;
33. avaldab kahetsust, et jõupingutusi piirkonna kolme riigi suhete tihendamiseks takistavad jätkuvad lahendamata konfliktid, mille põhjuseks on territoriaalsed nõudmised ja separatism; rõhutab, et konfliktipiirkondi kasutatakse tihti organiseeritud kuritegevuse, rahapesu, narkokaubanduse ja relvade salakaubaveo turvapaigana;
34. tuletab asjaomastele ametiasutustele meelde, et pagulasi ja riigi sees ümberasustatud isikuid ei tohiks kasutada konflikti vahenditena; nõuab otsustavaid meetmeid, et parandada riigi sees ümberasustatud isikute elutingimusi ja sotsiaalset olukorda enne, kui neil tegelikult võimaldatakse teostada oma inimõigust koju tagasi pöörduda;
35. kutsus komisjoni ja liikmesriike üles jätkama rahalist toetust Armeenia, Aserbaidžaaani ja Gruusia jõupingutusteks pagulaste ja ümberasustatud isikute olukorraga tegelemisel, aidates renoveerida eluasemeid ning ehitada teid ning vee- ja elektrivarustuse

infrastruktuuri, haiglaid ja koole, et nimetatud kogukondi tõhusamalt integreerida, soodustades samas nende piirkondade arendamist, kus nad elavad, unustamata ka kohalikku elanikkonda, kes tihti elab samuti allpool vaesuspiiri; rõhutab, kui oluline on tegeleda Mägi-Karabahhi konfliktist jäänud arvukate maamiinidega, mis endiselt põhjustavad vigastusi ja aeg-ajalt surmaga;

36. kutsub piirkonna suurimaid jõude üles olema konstruktiivseks osalejaiks nõukogudejärgsete lahendamata konfliktide lahendamisel nimetatud piirkonnas ja võtma meetmeid suhete normaliseerimiseks naabritega; kutsub veel kord Türgit üles tegema tõsisid ja intensiivseid jõupingutusi, et lahendada lõpetamata vaidlused kõigi oma naabritega vastavalt ÜRO põhikirjale, asjakohastele ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidele ja muudele asjassepuutuvatele rahvusvahelistele konventsioonidele, arutledes ausalt ja avatult mineviku sündmuste üle; kordab oma üleskutset Türgi ja Armeenia valitsusele alustada lepitusprotsessi nii oleviku kui ka mineviku osas, ning kutsub komisjoni üles hõlbustama Türgi-Armeenia lepituse saavutamist, kasutades selleks ära Euroopa naabruspoliitika ja Musta mere sünergia poliitika raames saavutatud piirkondlikku koostööd; kutsub komisjoni ja nõukogu üles tegelema koos Türgi ja Armeenia ametivõimudega nende kahe riigi vahelise piiri avamise küsimusega;
37. soovib luua Lõuna-Kaukaasia julgeoleku ja koostöö 3 + 3 konverentsi, millel osaleksid ühelt poolt kolm Lõuna-Kaukaasia riiki ja teiselt poolt EL, Ameerika Ühendriigid ja Venemaa, et arutada Lõuna-Kaukaasia julgeoleku ja piirkondliku koostöö küsimusi, keskendudes piirkonna nõukogudejärgsete lahendamata konfliktide lahendamiseks vajaliku konteksti loomisele;

Koostöö energia ja transpordi valdkonnas

38. peab 2006. aasta detsembris avatud Bakuu-Thbilisi-Erzurumi gaasijuhtme ja 2005. aastal kasutusse antud Bakuu-Thbilisi-Ceyhani naftajuhtme avamist väga oluliseks, ning rõhutab, kui olulised on Kaspia mere energiakoridori projektid, mis aitaksid piirkonnas kaasa majanduse ja kaubanduse arengule ning suurendaksid energiavarustuse ohutust ja kindlust ning Aserbaidžaanist ja Kaspia mere basseini ELi turule suunduvate transiidisüsteemide ohutust ja mitmekesisust, ja aitaksid samuti kaasa Euroopa ühise energiaalase välispoliitika arengule;
39. rõhutab ELi-Aserbaidžaanist energiapartnerluse süvendamise tähtsust, nagu on ette nähtud 7. novembril 2006. aastal Brüsselis allkirjastatud ELi ja Aserbaidžaanist vahelises vastastikuse mõistmise memorandumis energiavaldkonna strateegilise partnerluse kohta, ning tervitab Aserbaidžaanist ja Gruusia valitsuse valmisolekut etendada jätkuvalt aktiivset rolli piirkonna turupõhiste energiatarnete ja transiidi mitmekesisust valdkonnas, aidates sellega oluliselt kaasa Euroopa energiajulgeolekule;
40. väljendab heameelt kõrgetasemelise töörühma aruande ja komisjoni teatise üle tähtsamate üleeuroopaliste transporditelgede laiendamise kohta naaberriikidesse; kinnitab taas oma toetust uue infrastruktuuri ja majanduslikult tasuvate transpordikoridoride loomisele, millega saavutatakse suurem tarnijate ja marsruutide mitmekesisus, näiteks Kaspia mere – Musta mere energiakoridor ja Nabucco torujuhe, samuti INOGATE ja TRACECA projektid Musta mere ja Kaspia mere piirkonna ühendamiseks;

41. võtab teadmiseks uue olukorra kujunemise, milles kliimamuutusel ja varustuskindlusel on ülitähtis osa; tunnistab, et energiavarustuse mitmekesistamine on eluliselt oluline ning seda on võimalik saavutada ainult tõhustatud koostöö abil naaberriikidega, eriti Lõuna-Kaukaasia ja Kesk-Aasia piirkonna riikidega, ning ergutab regionaal- ja piirkondade vahelist arengut; on seisukohal, et energiavarustuse mitmekesistamise projektide elluviimine peaks olema tugevdatud Euroopa naabruspoliitika prioriteete, ning nõuab tõhustatud toetust tootja- ja transiidiriikide energiasektorite investeerimiskliima ja reguleeriva raamistiku parandamisele, tuginedes energiaharta lepingu põhimõtetele;
42. märgib, et Aserbaidžaani gaasi- ja naftavarusid saab kasutada hinnanguliselt veel 15–20 aastat; märgib, et viimaste hinnangute kohaselt on Kaspia mere alused naftaväljad mahuks ligikaudu 14 miljardit barrelit ja gaasivarude suuruseks umbes 850–1370 miljardit kuupmeetrit; tunnistab, et riigil tuleb pingutada, et hoiduda nn loodusvarade needuse ohust; rõhutab seega, et säästlikud alternatiivid on olulised nii poliitilisest kui ka majanduslikust seisukohast; kutsub Aserbaidžaani valitsust üles võtma vajalikke meetmeid, et kehtestada nõutav õiguslik ja tegevusraamistik võimaldamaks kasutada võimalikult hästi ära ELi abi taastuvate energiaallikate ja energiatõhususe valdkonnas;
43. väljendab huvi ja heameelt komisjoni ettepaneku üle koostada tasuvusuuring naabruspiirkonna võimaliku energialepingu kohta, ning julgustab selleks Euroopa naabruspoliitika partnerriike austama rahvusvahelist õigust ja maailmaturul võetud kohustusi;
44. toetab Armeenia valitsust jõupingutustes sulgeda vastavalt ELi palvele Medzamori tuumajaama vana reaktor ennetähtaegselt ning leida energiavarustuseks alternatiivsed toimivad lahendused, kuid väljendab muret seoses valitsuse otsusega ehitada samasse, seismiliselt aktiivses piirkonnas asuvasse jaama uus reaktor, ning julgustab Armeenia ametiasutusi leidma energiavarustusele alternatiivsed lahendused;
45. soovib energiakoostöös samuti arvestada riikide endi energiavajaduse ja kasuga, eelkõige energia kättesaadavuse alal; kutsub komisjoni üles tagama, et energiaprojektidel, millele antakse Euroopa naabruspoliitika ja partnerluse rahastamisvahendi raames ametlikku arenguabi, oleks otsene mõju vaesuse vähendamisele ja et nad tooksid kohalikele elanikele kasu; kutsub komisjoni üles suurendama toetust kõnealuse kolme riigi jõupingutustele kliimamuutuse vastu võitlemisel ning uurima konkreetseid lahendusi ebatõhusale energiatootmisele ja tarbimisharjumustele, sealhulgas tehnosiirde kaudu;
46. võtab teadmiseks sellised piirkondadevahelised algatused nagu Bakuu-Thbilisi-Karsi raudtee projekt; on arvamusel, et see algatus avab tee kõnealuse piirkonna paremale majanduslikule ja poliitilisele integratsioonile Euroopa ja rahvusvahelise majandusega ning et see aitab kaasa piirkonna majanduse ja kaubanduse arengule; rõhutab siiski, et nimetatud projektiga minnakse mööda olemasolevast ja täielikult toimivast raudteeühendusest Armeenias; nõuab tungivalt, et Lõuna-Kaukaasia vabariigid ja Türgi järgiksid tulemuslikult piirkondliku majandusliku integratsiooni poliitikat ning hoiduksid mis tahes lühinägelikest ja poliitiliselt motiveeritud piirkondlikest energia- ja transpordiprojektidest, milles rikutakse Euroopa naabruspoliitika tervikliku arengu põhimõtteid;

Muud märkused

47. kordab oma nõuet teha Euroopa Parlamendile kättesaadavaks ELi eriesindaja regulaarsed aruanded, kaasa arvatud põhjalik lõplik aruanne missiooni lõpus;
48. avaldab heameelt komisjoni 10. mai 2007. aasta otsuse üle uuendada oma delegatsiooni Jerevanis ja avada delegatsioon Bakuus 2007. aasta lõpuks; kutsub komisjoni üles tagama, et need delegatsioonid hakkaksid viivitamatult tööle;
49. on seisukohal, et ELi Lõuna-Kaukaasia eriesindaja nähtavuse tugevdamine on väga tähtis selleks, et parandada ELi lähenemisviisi tutvustamist vastavatele riikidele ja nende kodanikele; on seisukohal, et siinkohal on väga tähtis kodanikuühiskonna aktiivne kaasamine;
50. kutsub komisjoni ja nõukogu üles kaaluma asjaomaste riikidega uute, laiendatud lepingute sõlmimist, lähtudes iga riigi konkreetsetest saavutustest;
51. kutsub asjaomaste riikide parlamente üles tugevdama parlamentaarse opositsiooni esindatust parlamentaarsete koostöökomiteede delegatsioonides ning toetab parlamentaarse koostöö suurendamist piirkondlikul tasandil, kaasa arvatud Musta Mere Majanduskoostöö Parlamentaarse Assamblee ja Lõuna-Kaukaasia Parlamentaarse Algatuse;
52. rõhutab vajadust kasutada olemasolevaid mitmepoolseid organisatsioone Euroopa Liidu ja Lõuna-Kaukaasia riikide vahelise vastastikmõju tugevdamiseks;
53. kinnitab veel kord vajadust koordineerida ELi institutsioonide tegevust muude kahepoolsete ja mitmepoolsete organisatsioonidega, tagamaks kooskõla tegevuskavade ning Euroopa Nõukogu, OSCE, NATO ja ÜRO raames antud lubaduste vahel;
54. rõhutab Lõuna-Kaukaasia piirkonna olulisust ELile ning vajadust rakendada mitmeid Euroopa naabruspoliitika tegevuskavasid, mida Euroopa Parlament peab täpselt järgima;

o

o o

55. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning Armeenia, Aserbaidžani ja Gruusia valitsustele ja parlamentidele.

11.10.2007

RAHVUSVAHELISE KAUBANDUSE KOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile

ELi tulemuslikuma Lõuna-Kaukasuse poliitika kohta: lubadustest tegudeni
(2007/2076 (INI))

Arvamuse koostaja: Eugenijus Maldeikis

ETTEPANEKUD

Rahvusvahelise kaubanduse komisjon palub vastutaval väliskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. on seisukohal, et kaubanduspoliitikal on keskne roll poliitilise stabiilsuse ja majandusarengu tagamisel, mille tulemusel vaesus Lõuna-Kaukaasias väheneb, ja et see on äärmiselt oluline ELi ja Lõuna-Kaukasuse integreerumise jätkumiseks; rõhutab, et kaubanduspoliitika osas tuleb arvesse võtta sotsiaalset mõõdet;
2. rõhutab Armeenia, Georgia ja Aserbaidžaani geopoliitilist asukohta Venemaa, Iraani ja Türgi suhtes ning teiste majandusjõudude, nagu Venemaa, Ühendriikide ja Hiina kasvavat huvi selle piirkonna vastu; on seisukohal, et seetõttu on ülima tähtsusega, et Lõuna-Kaukaasiaga tehtav koostöö oleks esmatähtis, seda ka energiaga seonduvates küsimustes;
3. on seisukohal, et äärmiselt oluline on võtta arvesse Lõuna-Kaukaasia riikide erinevaid arengutasemeid ja nende riikide erinevat arengutaset võrreldes ELiga; sellest tulenevalt rõhutab vajadust anda nimetatud riikidele õigus otsustada oma turgude avamise kiiruse ning riiklike majandus- ja sotsiaalarengu strateegiate üle;
4. väljendab heameelt Armeenia, Georgia ja Aserbaidžaani kaasamise üle Euroopa naabruspoliitikasse, mis on oluline vahend kahepoolse kaubanduse parandamiseks ELiga, kui kõigi poolte prioriteete arvesse võetakse; nõuab tungivalt, et kõik kolm riiki rakendaks oma vastavate partnerlus- ja koostöölepingute kõiki kaubandusega seotud sätteid; on arvamusel, et õigusnormide edasine ühtlustamine ühenduse õigustikuga kindlates kaubandusega seotud küsimustes aitab kõigil kolmel riigil suurendada ja mitmekesistada ekspordi;

5. märgib Lõuna-Kaukaasia riikides tehtud edusamme inimõigustega seotud normidele vastava seadusandluse vastuvõtmisel ja rakendamisel, ning rõhutab, et jätkuvatel jõupingutustel tugevdada inimõiguste ja põhivabaduste austamist on äärmiselt oluline tähtsus soodsa ärikeskkonna säilitamisel ja kaubavahetuse tihendamisel Lõuna-Kaukaasia ning ELi vahel;
6. rõhutab, et tuleb lihtsustada Lõuna-Kaukaasia riikide ja ELi viisarežiimi kui vahendit majandus- ja kaubanduskoostöö edendamiseks ning Euroopa naabruspoliitika edasiarendamiseks;
7. usub, et riiklikes tegevuskavades seatud eesmärgid saavutatakse ja et see tagab sotsiaalse ning majandusliku arengu ja edu, samuti Lõuna-Kaukaasia ja ELi tihedama koostöö;
8. kutsub ühenduse institutsioone üles aktiivsemalt osalema, luues majanduslikke eeldusi tõhustatud piirkondlikuks koostööks, sealhulgas kolme riigi vaheline tõhustatud sisekaubandus, ühine lähenemisviis energiale, transpordile, keskkonnale, teadus- ja uuendustegevusele ja haridusele ning piirkondliku õiguskaitsealase koostöö algatused; rõhutab Musta mere piirkonda hõlmava koostöö tähtsust Armeenia, Gruusia ja Aserbaidžaaani jaoks;
9. rõhutab, et Gruusia ja Armeenia peaksid pärast vastavalt 2000. aastal ja 2003. aastal toimunud WTOga ühinemist täitma WTOga seotud kohustusi täiel määral; toetab Aserbaidžaaani ühinemist WTOga;
10. kiidab heaks komisjoni algatuse viia läbi ja avaldada võimalikult kiiresti teostatavasuuring, et anda hinnang põhjaliku vabakaubanduslepingu võimalikule sõlmimisele Gruusia ja Armeeniaga; usub, et selline leping on kasulik mõlemale poolele;
11. soovib, et komisjon kinnitaks põhiliste töönormide rakendamise küsimuse kahepoolsete konsultatsioonide kõikidel tasanditel alaliseks punktiks;
12. kutsub komisjoni ja nõukogu üles rakendama meetmeid tagamaks, et Armeenia, Gruusia ja Aserbaidžaan saavad võimalikult suurt kasu üldiste soodustuste süsteemist;
13. rõhutab, kui vajalikud on turu ja õigusloomega seotud reformid ning kõigi kolme riigi ühtne piirihaldusstrateegia, ja kui vajalik on määratleda importijate, eksportijate ja transportijate sertifitseerimisstandardid, rakendada sanitaar- ja fütosanitaarnorme, tugevdada tollikontrolli, ühtlustada ja lihtsustada tollialaseid õigusakte;
14. kutsub Gruusia, Armeenia ja Aserbaidžaaani valitsusi üles parandama investeerimiskliimat, et suurendada investorite usaldust, ja võtta meetmeid edasise majanduskasvu soodustamiseks; julgustab kõiki kolme valitsust töötama välja ja tõhustama regionaalpoliitikat, luues ja rakendades mõjusaid meetmeid; nõuab tungivalt, et nad võitleks tulemuslikult korruptsiooniga; rõhutab sealjuures, et mõned riigid on korruptsiooniga võitlemisel teinud suuremaid edusamme kui teised.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	9.10.2007
Lõpphääletuse tulemused	+: 24 -: 2 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Kader Arif, Carlos Carnero González, Daniel Caspary, Françoise Castex, Christofer Fjellner, Glyn Ford, Béla Glattfelder, Ignasi Guardans Cambó, Eduard Raul Hellvig, Jacky Henin, Sajjad Karim, Alain Lipietz, Caroline Lucas, Marusya Ivanova Lyubcheva, Erika Mann, Helmuth Markov, David Martin, Vural Öger, Georgios Papastamkos, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Daniel Varela Suanzes-Carpegna, Zbigniew Zaleski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Jean-Pierre Audy, Vasco Graça Moura, Eugenijus Maldeikis
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Cristian Silviu Bușoi, Jean Louis Cottigny

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	18.12.2007
Lõpphääletuse tulemused	+: 67 -: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Roberta Alma Anastase, Christopher Beazley, Bastiaan Belder, Monika Beňová, André Brie, Elmar Brok, Colm Burke, Marco Cappato, Giorgos Dimitrakopoulos, Sorin Frunzaverde, Jas Gawronski, Maciej Marian Giertych, Ana Maria Gomes, Alfred Gomolka, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Metin Kazak, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Johannes Lebech, Francisco José Millán Mon, Pasqualina Napoletano, Baroness Nicholson of Winterbourne, Raimon Obiols i Germà, Vural Öger, Janusz Onyszkiewicz, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, João de Deus Pinheiro, Mirosław Mariusz Piotrowski, Samuli Pohjamo, Lydie Polfer, Bernd Posselt, Raül Romeva i Rueda, Libor Rouček, Katrin Saks, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Saryusz-Wolski, Marek Siwiec, István Szent-Iványi, Antonio Tajani, Charles Tannock, Inese Vaidere, Geoffrey Van Orden, Ari Vatanen, Kristian Vigenin, Zbigniew Zaleski, Josef Zieleniec
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Laima Liucija Andrikienė, Irena Belohorská, Cristian Silviu Bușoi, Giulietto Chiesa, Alexandra Dobolyi, Andrew Duff, Árpád Duka-Zólyomi, James Elles, Glyn Ford, David Hammerstein, Milan Horáček, Marie Anne Isler Béguin, Tunne Kelam, Miloš Koterec, Nickolay Mladenov, Aloyzas Sakalas, Antolín Sánchez Presedo, Adrian Severin
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	